Rozsudek Velkého senátu ve věci Sanchez v. Francie (stížnost č. 45581/15)

Datum rozhodnutí: 15. května 2023

Závěr: *Zásah do stěžovatelova práva na svobodu projevu sledoval nejen legitimní cíl ochrany pověsti a práv druhých, ale vedle toho byla jeho cílem prevence nepokojů a zločinnosti.*

Obsah: Stížnost se týká trestního odsouzení stěžovatele z doby, kdy byl radním samosprávy kandidujícím do parlamentu, pro trestný čin podněcování k nenávisti nebo násilí proti skupině obyvatel nebo jednotlivci z důvodu náboženského přesvědčení, pro jeho opomenutí bezodkladně smazat komentáře, které třetí osoby publikovaly na „zdi" jeho facebookového účtu. Trestní věc se týkala výlučně stěžovatelova nedostatku bdělosti a jeho opomenutí reagovat na komentáře, publikované jinými osobami. Francouzské trestní soudy rozhodovaly v režimu „postupné odpovědnosti" založené zákonem z 29. července 1982 a odsoudily autory komentářů společně se stěžovatelem, který byl jako držitel facebookového účtu označen za „původce". Stěžovatel uváděl, že jeho odsouzení porušuje jeho právo na svobodu projevu podle čl. 10 Úmluvy. Příslušný senát soudu rozhodl v září 2021, že nebyl porušen čl. 10 Úmluvy. Na žádost stěžovatele byla věc postoupena k rozhodnutí Velkému senátu, který rozhodl, že nebyl porušen čl. 10 Úmluvy. Odlišná nebo nesouhlasná stanoviska připojili soudci a soudkyně Kūris, Ravarani, Bošnjak, Wojtyczek a Zünd.

Poznámka: Velký senát konstatoval, že vnitrostátní právní úprava postupné odpovědnosti je dostatečně přesná pro účely čl. 10 Úmluvy a umožňuje stěžovateli, aby jí za daných okolností přizpůsobil své chování. Soud souhlasil, že šlo o komentáře publikované v předvečer voleb, které měly charakter nenávistných výroků *(hate speech)*, pokud by byly posuzovány podle jejich přímých účinků, a byly tedy nezákonné. Jestliže stěžovatel rozhodl svou „zeď" zpřístupnit veřejnosti a „pověřil své přátele, aby publikovali komentáře", nemohl nevědět, s ohledem na napětí v oblasti a probíhající volební kampaň, že taková volba je nevyhnutelně spojena s určitými potenciálně závažnými důsledky. Posuzovaný zásah tak lze dle Velkého senátu, i s ohledem na rozsah uvážení členského státu, posoudit jako „nezbytný v demokratické společnosti".

Související judikatura: rozsudek ze dne 18. 12. 2012, *Ahmet Yıldırım v. Turecko*, č. 3111/10, ECHR 2012, rozsudek ze dne 11. 4. 2006, *Brasilier v. Francie*, č. 71343/01, rozsudek ze dne 1. 12. 2015, *Cengiz a ostatní v. Turecko*, č. 48226/10 a 14027/11, ECHR 2015 (výňatky), rozsudek ze dne 26. 3. 2020, *Centre for Democracy and the Rule of Law v. Ukrajina*, č. 10090/16, rozsudek ze dne 7. 6. 2016, *Cicad v. Švýcarsko*, č. 17676/09

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu)

Rozsudek Velkého senátu ve věci FU QUAN, s. r. o., v. Česká republika (stížnost č. 24827/14)

Datum rozhodnutí: 1. června 2023

Závěr: *Strany nemohou před soudem těžit z argumentace, kterou nepoužily v řízení před vnitrostátními soudy.*

Obsah: Ve věci se jedná o zajištění majetku v hodnotě téměř 2,1 milionu eur náležejícího stěžovatelce v průběhu vyšetřování daňového úniku a soudního řízení proti jejímu řediteli a jinému členu jejího vedení. Následně byli oba v roce 2009 obvinění pravomocně zproštěni. Majetek stěžovatelky byl uvolněn ze zajištění až v roce 2010, přičemž celkem byl zajištěn po dobu pěti let. Stěžovatelka podala žalobu proti státu a požadovala kompenzaci za škodu způsobenou nezákonným zajištěním jejího majetku. Stěžovatelka v žalobě nespecifikovala, zda škoda vznikla nesprávným úředním postupem nebo z nezákonného rozhodnutí. Vnitrostátní soudy její žalobu zamítly s odůvodněním, že náhrady škody z nezákonného rozhodnutí se mohou domáhat jen strany řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno. Všechny opravné prostředky byly zamítnuty. Stěžovatelka tvrdila, že bylo porušeno její právo podle čl. 1 Protokolu č. 1, čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Úmluvy, tedy že nemohla získat kompenzaci za škodu na svém majetku a že jí byl odepřen přístup k soudu. Příslušný senát soudu rozhodl v březnu 2022 pěti hlasy ku dvěma, že byl

porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, ostatními námitkami se nezabýval a stěžovatelce přiznal spravedlivé zadostiučinění ve výši 12 milionů Kč. Na základě žádosti české vlády byla věc předložena Velkému senátu, který jednomyslně shledal stížnost nepřijatelnou.

Poznámka: Velký senát ve vztahu k čl. 6 odst. 1 a čl. 13 konstatoval, že stěžovatelka nevznesla před vnitrostátními soudy tvrzení o příčinné souvislosti utrpěné škody s nesprávným úředním postupem. Takovou argumentaci použila až ve své stížnosti před soudem. Velký senát upozornil, že nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím je ve vztahu k čl. 1 Protokolu č. 1 ve stejném režimu jako jakýkoliv jiný nárok, tedy musí mít dostatečně určitý právní základ vykonatelnosti ve vnitrostátním právu. Stěžovatelčina stížnost zahrnovala celkem tři tvrzené nároky: (i) škodu způsobenou stěžovatelce nezákonným stíháním osob ve vedení stěžovatelky, (ii) škodu vzniklou zanedbáním péče o zajištěný majetek ze strany vnitrostátních orgánů a (iii) škodu vzniklou průtahy při zrušení zajištění a vrácení majetku stěžovatelce. První vznesený nárok ale nemá potřebný základ ve vnitrostátním právu, ve druhém případě Velký senát přisvědčil námitce státu o nevyužití vnitrostátních opravných prostředků a poslední nárok stěžovatelka vznesla až poté, kdy byla její stížnost komunikována české vládě, takže ji soud rovněž odmítl jako nepřijatelnou.

Související judikatura: rozsudek ze dne 18. 3. 2021, *Dabić v. Chorvatsko*, č. 49001/14, rozsudek ze dne 28. 5. 2020, *Farzaliyev v. Ázerbajdžán*, č. 29620/07, rozsudek ze dne 17. 3. 2022, FU QUAN, s.r.o. v. Česká republika, č. 24827/14, rozsudek ze dne 21. 10. 2014, *Hábenczius v. Maďarsko*, č. 44473/06, rozsudek ze dne 11. 6. 2020, *Kandarakis v. Řecko*, č. 48345/12, 48348/12, 67463/12

Relevantní ustanovení: čl. 6 (právo na spravedlivý proces), čl. 13 (právo na účinné opravné prostředky) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (ochrana vlastnictví)

Rozsudek Velkého senátu ve věci Grosam v. Česká republika (stížnost č. 19750/13)

Datum rozhodnutí: 1. června 2023

Závěr: *Způsob, jímž kárný senát Nejvyššího správního soudu rozvrhl důkazní břemeno a hodnotil důkazy, nebyl svévolný ani zjevně neodůvodněný.*

Obsah: Věc se týká stížnosti exekutora, jemuž byla v kárném řízení před Nejvyšším správním soudem uložena pokuta ve výši 350 000 Kč za kárný přestupek. Stěžovatel poukazoval na to, že vnitrostátní právo vylučovalo možnost odvolání proti rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu. V listopadu 2015 stížnost doplnil námitkou, že Nejvyšší správní soud není „nezávislým a nestranným tribunálem". Senát soudu 23. června 2022 čtyřmi hlasy ku třem rozhodl, že kárný senát nesplňoval podmínky „nezávislého a nestranného tribunálu". Vláda členského státu požádala o předložení věci Velkému senátu, který ji přijal. Ve vztahu k čl. 6 odst. 1 Velký senát shledal stížnost nepřijatelnou a čl. 2 Protokolu č. 7 neaplikovatelným.

Poznámka: Velký senát konstatoval, že čl. 6 lze na posuzované kárné řízení aplikovat jen v jeho trestním rozsahu. Stěžovatel rozšířil svou stížnost ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy až poté, kdy jeho původní stížnost byla předložena vládě k vyjádření, to znamená v listopadu 2015, po uplynutí lhůty šesti měsíců po posledním rozhodnutí vnitrostátního soudu v jeho věci. Velký senát ji tak odmítl jako opožděnou. Pokud jde o spravedlivý proces v řízení stěžovatele, soud neshledal žádné nedostatky ani svévoli v postupu vnitrostátního kárného senátu. Protože čl. 6 nebyl ve věci aplikovatelný v jeho trestním rozsahu, konstatoval soud také neaplikovatelnost čl. 2 Protokolu č. 7 Úmluvy (právo na odvolání v trestních věcech).

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 28. 4. 2004, *Azinas v. Kypr*, č. 56679/00, ECHR 2004-III, rozsudek ze dne 16. července 2009, *Bayer v. Německo*, č. 8453/04, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 3. 2006, *Blečić v. Chorvatsko*, č. 59532/00, ECHR 2006-III, rozsudek Velkého senátu ze dne 25. 9. 2018, *Denisov v. Ukrajina*, č. 76639/11, rozsudek Velkého senátu ze dne 9. 10. 2003, *Ezeh a Connors v. Spojené Království*, č. 39665/98 a 40086/98, ECHR 2003 X

Relevantní ustanovení: čl. 6 (právo na spravedlivý proces) a čl. 2 Protokolu č. 7 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na odvolání v trestních věcech)

Navalnyy. v. Rusko (č. 3) (stížnost č. 36418/20)

Datum rozhodnutí: 6. června 2023

Závěr: *Vyšetřování vedené ruskými orgány nebylo způsobilé vést k objasnění relevantních*

skutečností ani k identifikaci nebo případnému potrestání zodpovědných osob. Toto vyšetřování nelze považovat za adekvátní.

Obsah: Stížnost se týká odmítnutí ruských úřadů zahájit trestní vyšetřování obvinění z otravy Alexeje Navalného v srpnu 2020, kdy upadl do kómatu a musel být napojen na umělou podporu životních funkcí. Vyšetření provedená v Rusku neprokázala jedovaté, narkotické nebo psychotropní látky v odebraných vzorcích. Poté, kdy byl předán do lékařské péče do Německa, oznámila německá vláda, že výsledky provedených testů obsahovaly přesvědčivé důkazy o přítomnosti chemické nervové látky typu Novičok, zakázané Úmluvou o chemických zbraních. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 2 Úmluvy ve svém procesním aspektu.

Poznámka: Soud konstatoval, že vyšetřování vedené ruskými orgány nebylo nijak podrobné a neposkytlo oběti možnost se účastnit řízení. Zcela opomenulo zkoumat obvinění, že pokus o vraždu byl politicky motivovaný a že do něj byli zapojeni státní agenti. Nijak se nezabývalo ani oznámeným použitím látky, klasifikované jako chemická zbraň zakázaná vnitrostátním i mezinárodním právem.

Související judikatura: rozsudek ze dne 2. 12. 2010, *Abuyeva a ostatní v. Rusko*, č. 27065/05, rozsudek ze dne 18. 12. 2012, *Aslakhanova a ostatní v. Rusko*, č. 2944/06, 332/08, 42509/10, 50184/07, 8300/07, rozsudek ze dne 24. 5. 2011, *Association „21 December 1989" a ostatní v. Rumunsko*, č. 33810/07 a 18817/08, rozsudek ze dne 3. 5. 2016, *Cerf v. Turecko*, č. 12938/07, rozsudek ze dne 19. 12. 2013, *Dobriyeva a ostatní v. Rusko*, č. 18407/10

Relevantní ustanovení: čl. 2 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na život)

Rozsudek Velkého senátu ve věci Hurbain v. Belgie (stížnost č. 57292/16)

Datum rozhodnutí: 4. července 2023

Závěr: *Vnitrostátní soudy řádně vyvážily dotčená práva dle Úmluvy, pokud jde o podmínky zásahu do svobody projevu uložením anonymizace elektronické verze na webové stránce deníku Le Soir.*

Obsah: Stížnost se týká občanskoprávního rozsudku proti stěžovateli jako vydavateli deníku Le Soir, jímž mu bylo uloženo anonymizovat informaci v článku v elektronickém archivu deníku Le Soir, dostupném na jeho webové stránce. Informace obsahovala plné jméno řidiče – viníka dopravní nehody z roku 1994, při níž došlo k usmrcení, na základě jeho „práva být zapomenut". Velký senát většinou dvanácti ku pěti hlasům rozhodl, že nebyl porušen čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že vnitrostátní soudy vzaly přiměřeným způsobem na zřetel povahu a závažnost skutkových okolností, které byly obsahem daného článku, fakt, že článek není nositelem věcného, historického ani vědeckého zájmu, a dále i to, že řidič není veřejně známou osobou. Přisvědčily, že řidič utrpěl významnou újmu v důsledku trvající přístupnosti informace online a bez regulace přístupu, což odpovídá situaci existence virtuálního trestního záznamu, což má význam s ohledem na dobu, která uplynula od původní publikace článku. Dospěly k závěru, že anonymizace nepředstavuje pro vydavatele nepřiměřené a nerealizovatelné břemeno, a přitom jde o nejúčinnější prostředek zajištění soukromí řidiče. V souladu se širokou měrou uvážení, která v takových situacích přísluší členským státům, soud rozhodl, že za podmínek posuzované věci bylo opatření vnitrostátních soudů nezbytné a přiměřené.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, *Axel Springer AG v. Německo*, č. 39954/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 3. 2016, *Bédat v. Švýcarsko*, č. 56925/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 20. 5. 1999, *Bladet Tromsø a Stensaas v. Norsko*, č. 21980/93, ECHR 1999 III, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 11. 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés v. Francie*, č. 40454/07, ECHR 2015 (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, *Von Hannover v. Německo* (č. 2), č. 40660/08 a 60641/08, ECHR 2012

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu)

Semenya v. Švýcarsko (stížnost č. 10934/21)

Datum rozhodnutí: 11. července 2023

Závěr: *Vysoká důležitost věci pro stěžovatelku a s ní spojená nízká míra uvážení, kterou má členský stát v takové věci k dispozici, vyžadovala podrobný institucionální a procesní přezkum, kterého se ale stěžovatelce u vnitrostátních soudů nedostalo.*

Obsah: Věc se týká atletky, která se specializuje na středně dlouhé tratě. Stěžovatelka uvedla, že určité předpisy Mezinárodní

asociace atletických federací (International Association of Athletics Federations – IAAF, v současnosti pod názvem World Athletics) požadují, aby užívala hormonální léčbu za účelem snížení její přirozené úrovně testosteronu, pokud se chce účastnit mezinárodních soutěží v ženských kategoriích. Když tuto léčbu odmítla podstoupit, nemohla již v mezinárodních soutěžích startovat. Právní prostředky, jimiž tyto předpisy napadla před Arbitrážním soudem pro sport (Court of Arbitration for Sport – CAS) a před vnitrostátním federálním soudem, byly zamítnuty. Soud většinou čtyř hlasů ku třem rozhodl, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy, a čl. 13 ve vztahu k čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud zejména konstatoval, že stěžovatelce nebyly ve Švýcarsku poskytnuty dostatečné institucionální a procesní záruky, které by umožnily účinné přezkoumání jejích stížností, a to zejména v situaci, kdy tyto stížnosti zahrnovaly odůvodněná a věrohodná tvrzení o diskriminaci v důsledku jejích vyšších hodnot testosteronu v důsledku rozdílného sexuálního vývoje (differences of sex development – DSD). Švýcarsko překročilo hranice svého volného uvážení v této věci, která se týká diskriminace na základě pohlaví a sexuální charakteristiky. V důsledku vysoké osobní důležitosti daných okolností pro stěžovatelku, která je atletkou praktikující atletiku na mezinárodní úrovni v rámci své profese, jsou vyžadovány zvláště zásadní důvody pro odůvodnění rozdílu v zacházení.

Související judikatura: rozsudek ze dne 28. 5. 1985, *Abdulaziz, Cabales a Balkandali v. Spojené království*, č. 9214/80, 9473/81 a 9474/81, A 94, rozsudek ze dne 14. 1. 2020, *Beizaras a Levickas v. Litva*, č. 41288/15, rozsudek ze dne 11. 12. 2018, *Belli a Arquier-Martinez v. Švýcarsko*, č. 65550/13, rozsudek Velkého senátu ze dne 24. 5. 2016, *Biao v. Dánsko*, č. 38590/10, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 4. 1999, *Chassagnou a ostatní v. Francie*, č. 25088/94, 28331/95 a 28443/95, CEDH 1999-III, rozsudek Velkého senátu ze dne 11. 7. 2022, *Christine Goodwin v. Spojené království*, č. 28957/95, CEDH 2002 VI, rozsudek Velkého senátu ze dne 13. 11. 2007, *D.H. a ostatní v. Česká republika*, č. 57325/00, CEDH 2007-IV

Relevantní ustanovení: čl. 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života), čl. 13 (právo na účinné opravné prostředky), čl. 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách

Nemtsova v. Rusko (stížnost č. 43146/15)

Datum rozhodnutí: 11. července 2023

Závěr: *Ačkoliv vyšetřovatelé vraždy shromáždili podstatné důkazy nasvědčujících možnému zapojení konkrétních úředníků čečenských vnitřních bezpečnostních složek, vyšetřování zcela rezignovalo na prověření politického motivu vraždy a nepřineslo ani jiné přesvědčivé odůvodnění jejích motivů.*

Obsah: Věc se týká vyšetřování vraždy stěžovatelčina otce, politika a opozičního vůdce Borise Němcova, který byl zavražděn poblíž moskevského Kremlu v únoru roku 2015. V březnu 2015 bylo zatčeno pět podezřelých, jeden z nich obvinil ostatní a vypověděl, že vražda byla odvetou za podporu, kterou Němcov vyjádřil francouzskému satirickému magazínu Charlie Hebdo v souvislosti s publikovanými kresbami proroka Mohameda. Tuto výpověď ale později obviněný odvolal s vysvětlením, že na něj byl činěn nátlak. Obdobně odvolal svou výpověď i druhý podezřelý. Rozsáhlý důkazní materiál zahrnuje výpovědi, dokumenty, kamerové záznamy a záznamy o letech a telefonních hovorech z nichž vyplývají interakce mezi jednotlivci, včetně představitelů Ministerstva vnitra Čečenské republiky a podezřelými, jak před vraždou, tak po ní. Vyšetřovatelé se pokusili těmto osobám neúspěšně doručit předvolání. Svědci v průběhu vyšetřování shodně uváděli, že zavražděný systematicky a otevřeně kritizoval korupci ve federálních i čečenských orgánech a ve vztahu k Čečně odsuzoval autoritářský „stát ve státě“ Ramzana Kadyrova i vyslání vojenských jednotek z Čečny na Ukrajinu v roce 2014. Při soudním líčení předseda senátu nepřipustil otázky vztahující se k možné politické motivaci vraždy, odmítl jako irelevantní návrhy na výslech svědků včetně úředníků čečenské a federální vlády a stejně tak odmítl z procesních důvodů nařídit předvedení svědků, kteří se nedostavili, ač předvoláni byli. Obžalovaní byli shledáni vinnými dle obžaloby a odsouzeni na 11 až 20 let odnětí svobody. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 2 Úmluvy.

Poznámka: Soud zjistil, že ruské orgány opomněly řádně vysvětlit, kdo byl organizátorem a objednatelem vraždy. Opomněly obvinění z možné politické motivace vraždy, právě tak jako možného zapojení různých státních úředníků, a nepokusily se odhalit

možnou existenci motivace k tomuto trestnému činu u osob, které mohly poskytnout odměnu pachatelům Němcovovy vraždy.

Související judikatura: rozsudek ze dne 21. 9. 2021, *Carter v. Rusko*, č. 20914/07, rozsudek ze dne 3. 5. 2016, *Cerf v. Turecko*, č. 12938/07, rozsudek ze dne 26. 4. 2011, *Enukidze a Girgvliani v. Gruzie,* č. 25091/07, rozsudek ze dne 31. 8. 2021, *Estemirova v. Rusko*, č. 42705/11, rozsudek ze dne 3. 9. 2019, *Fountas v. Řecko*, č. 50283/13, rozsudek ze dne 8. 11. 2005, *Gongadze v. Ukrajina*, č. 34056/02, ECHR 2005 XI, rozsudek ze dne 22. 3. 2022, *Gvozdeva v. Rusko*, č. 69997/11, rozsudek ze dne 13. dubna 2017, *Huseynova v. Ázerbajdžán*, č. 10653/10

Relevantní ustanovení: čl. 2 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na život)

Zpracovala: Pavla Boučková